

Morskoga förr och nu

Gästiveriet och skjutsverksamheten vid Morskoga Krog upphörde cirka 1865. Fram till dess skrevs liggare över besökarna och antalet skjutsar, en liggare som kontrollerades av fjärdingsmännen varje kvartal! Morskoga var vägknut för transporter mellan Falun och Arboga vid Mälaren. I 1649 års Kröger- och Gästgivarförordning reglerades skylldigheten för gästgiverierna att stå för skjutsållning. Det var bara skjutsställen som hade brännvinstillsånd och de utgjorde också samlingsplats vid myndighetförättningar, som t ex utskrivningar till krigstjänst. Respass över sockengränser fick man hos kyrkan eller fjärdingsmännen. För hela Örebro län var kostnaderna 1844 för skjutsållningen på landsbygden nästan lika stor som samtliga kosnader för väghållning, 43.700 riksdaler respektive 49.200.

Så sent som 1869 byggdes den nya väg från Riddarhyttan "mot Ramsbergshället" som kom att kallas "Dalvägen", men idag heter riks väg 68. Vid vägdelningen några år efter bygget hävdades att den var för smal att vara häradsväg. Normalt var dessa 20 fot breda, men vägen till Hägernäs var bara 16 fot. Dock medgavs undantaget, eftersom den ansågs vara "avsedd för begagnande av en större allmänhet". 1916 byggdes vägen till Aspa för vidare färd mot Lindesberg, dessförinnan gick vägen till staden via Grönbo.

Kolfororna som transporterat kol från milorna har varit en vanlig syn i hela Bergslagen ända fram till 1957 då sista transporten gick. En mila kunde ge cirka 80 m³ kol, transporten kunde ta cirka 4 m³, det blev således upp emot 20 transporter per mila. Fram till 1939 kördes koler till Gusselhyttan, nordost om Lindesberg, därefter i huvudsak ner till Näverkäret för lastning på tågen mot Avesta, eller via landsvägen till Lienshyttan i Riddarhyttan.

I Morskoga startade 1955 traditionen med en skördekrona av de fyra sädeslagen korn, vete, råg och havre. Det var tyska jordbrukspraktikanter som vid höstens skördekaffe överraskade värdfolket med att binda en krona på samma sätt som man lärt sig hemma. Sedan dess har det, vid Tacksägelsegudstjänsten i Ramsbergs kyrka, årligen burits fram en ny krona som sedan fått pryda sin plats i församlingsgården.

Med femton minuters bilfärd kommer man till Lindesberg och byn bebos idag i huvudsak av dem som vill "bo på landet" men ha nära till stan.

Älgmark Malingsbo-Klotten

I Bergslagens djupa skogar befinner du dig i trakter som sen urminnes tider präglats av nybyggaranda och överlevnadsförmåga. I Älgmark samarbetar företag, föreningar och privatpersoner för att göra området känt och kunna visa ännu fler besökare allt som finns att se och göra här, i hjärtat av Bergslagen.

Med hjälp av våra "Strövtag i byn" kan du gå på upptäcksfärd i följande byar med omgivning: Malingsbo, Klotten, Björnsjö, Nyfors, Gärdsjöbo/Hedbyn/Källan, Tolvsbo, Baggådalen, Riddarhyttan, Grimsö/Allmänningbo/Hägernäs, Morskoga, Gammelbo, Ramsberg, Resta/Ösarhyttan, Löa, Snöån och Häge.

På www.aelgmark.nu hittar du vad området har att erbjuda från företag, föreningar, organisationer och privatpersoner.

Välkommen till ÄlgSkogen!

www.aelgmark.nu

Älgmark Malingsbo-Klotten delfinansieras av EUs Strukturfonder

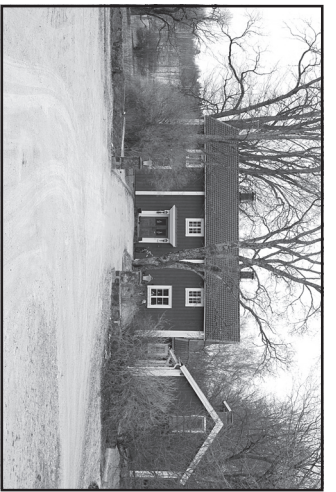
Morskoga

Fågelliv vid vägknut

STRÖVTÅG I BYN

F.d. gästgiveriet Morskoga krog, numera privatbostad.

1. Morskoga krog har sitt namn kvar från den tid då här fanns vägkrog och skjutsställe, fram till 1865. I modern tid har byn blivit känd vida omkring genom de stora jordgubbs- och potatisodlingar som startade 1938 och pågick fram till år 2002. Nu odlas ekologiskt foder på markerna.

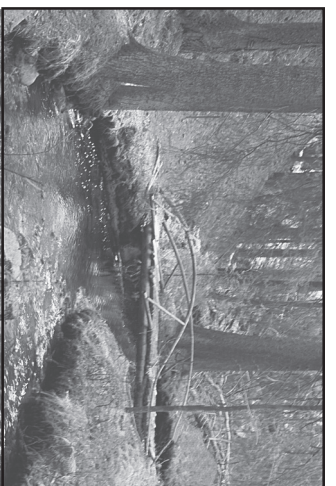
2. Morskogasjon. Egentligen är det två helt olika slags sjöar som bildar en sjö. Den ena halvkan man beskåda från parkeringsplatsen utmed riks väg 68. Den är en så kallad madsjö som översvämmas regelbundet till glädje för ett omfattande fågelliv.

3. "Morskoga by" ligger en bit bortom det som idag betraktas som byns centrum. Här fanns en skola fram till 1960-talet.

4. Lasse-Majaleden. Vid stennuren, som anlades 1909, startar den vandringsled som Ramsbergs Hembygdsförening har rustat upp. Första delen går genom en vacker ravin utmed Röbergsfjärnsbäcken. Målet är i Ösarhyttan. Man kan också avsluta vid Djupdalen, där Lasse-Maja föddes 1785. Det sägs att han brukade vandra genom skogen mellan födelsehemmet, Nöa, och uppväxtårens Ösarhyttan. Ledan är nästan 20 km lång.

5. Riksväg 68. Hela riksvägen från Lindesberg till Gävle blev asfalterad först 1977, det stora översvämningsåret i Bergslagen. Rester av den gamla riksvägen är fortfarande farbara från Morskoga mot Aspfallet.

Illustrationer: Lisa Lager

Ravinen, strax norr om Morskoga, med dess spår av vattenmassors framfart.

6. Håkasjön kan man skymta när man åker förbi på riksvägen. Det går att parkera vid sidan av vägen och gå fram och beskåda fågellivet på nära håll.

7. Skogsbrännan. Den 14 juli 1914 hejldes Spannarbodabränden vid Flaxkärrret söder om Morskoga. Den startades av en gnista från ett ånglok på "Krylbobanan" vid Spannarboda. 2 500 man militär och frivilliga var engagerade i släckningsarbetet. 10 000 hektar skog eldhärijades och bränden anses därmed vara en av de största i Sverige någonsin.

8. Helgedomen. Ett naturreservat med gammal urskog, på vägen ner mot Grönbo.

9. Kungastenen restes 1938 till minnet av, den då 80-åriga, Gustav V:s många älgjakter.

10. "Viltåker". På den gamla sjöbotten som idag är Djupdalens åkrar är tranor, svanar, älgar och rådjur ingen ovanlig syn. Den är ett populärt utflyktsmål vår och höst, särskilt vid skymning och gryning, för möjligheten att se vilda djur på jakt efter foder.

11. Johan Pärskälla är namngiven efter Johan Persson som var en pionjär för frikyrko-verksamheten i bygd. Han bildade en församling i Djupdalen och lät bygga upp "Bönhuset i Nöa" som numera är fritidshus.

12. Posttrövarstenen restes till minne av ett postträn som skedde 1846.

13. Badplats, Braxnäs – Gröna slätt.